

GOOI DIE LUIKEN OPEN

BVNL Haarlem gaat graag naar de inwoners toe. Wij geloven in een manier van politiek bedrijven, waarbij een democratie van onderop wordt opgebouwd. Met dit initiatiefvoorstel 'Gooi die luiken open' willen we de beurt aan het stadsbestuur geven. Met zes van 'top-down naar bottom-up' voorstellen willen we meer directe invloed realiseren voor de inwoners van deze stad. Het is bij het implementeren van dit initiatiefvoorstel van belang dat vooraf een duidelijk kader wordt gegeven over waar bewoners over kunnen stemmen, besluiten en praten. Dit om (nieuwe) teleurstellingen in de politiek in zijn algemeenheid te voorkomen.

Eén: In 2026 niet alleen stemmen op personen en partijen, maar ook op onderwerpen Als eerste voorstel aan de gemeenteraad doen wij de suggestie om bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2026, bij wijze van experiment, een pilot uit te voeren in een aantal wijken van Haarlem met themastemmen. Er dan niet alleen op een politieke partij of persoon gestemd, maar tegelijk ook op een aantal onderwerpen. Op een lijst komen onderwerpen of stellingen te staan, die bewoners bezighouden, zoals 'betaald parkeren wel of niet', verkeersveiligheid', 'sportvoorzieningen', 'openbaar groen', 'overlast in de wijk'. Hier kunnen ze op stemmen via een website of een van de digitale middelen die hiervoor geschikt zijn. De onderwerpen worden in samenspraak met de gemeenteraad geformuleerd en aan de voorkant communiceren we duidelijk wat er gebeurt met de opbrengst na de verkiezingen. Na de gemeenteraadsverkiezingen komt er een evaluatiemoment om te bezien of het themastemmen kan worden uitgebreid. De bevolking heeft zo directe invloed op de agenda van de politiek.

Twee: Burgertops met afrondend een burgerbesluit Er zijn in ons land al vele burgertoppen. Bij een burgertop worden burgers bij elkaar geroepen om belangrijke thema's in de wijk of zelfs stad te bespreken. Nu zijn werkgroepen in Haarlem niet nieuw, maar er wordt niet altijd even goed met de uitkomsten omgegaan. Met enige regelmaat stroken de uiteindelijke beleidsbeslissingen namelijk niet met hetgeen de burgers hebben ingebracht. Daarom dienen burgertops afgesloten te worden met een (dwingend) burgerbesluit.

Drie: Een spiegelmoment voor de begrotingsbehandeling, onderzoek of wijkbudgetten waar burgers over beslissen kunnen worden verruimd. In veel andere plaatsen in Nederland (en daarbuiten) zien we burgerbegrotingen ontstaan. In de meeste gevallen gaat het om een (klein) gedeelte van de gemeentebegroting, waarover de inwoners beslissen. Soms is dat in buurten opgesplitst, soms gaat het om een hele stad. Inwoners dienen voorstellen in of dragen voorstellen aan, en via een stemming wordt bepaald welke voorstellen worden uitgevoerd. Omdat de signalen inzake bestedingen van de wijkbudgetten zeer positief zijn, stellen wij voor om te onderzoeken of we de wijkbudgetten kunnen vergroten en burgers daarbij de begroting te laten blijven vaststellen. Daarnaast willen we Haarlemse burgers in de gelegenheid stellen om ruim voor het vaststellen van de jaarlijkse begroting te reflecteren op de begrotingsplannen. Er komt daardoor dialoog tussen bestuur en samenleving. Als politiek en bestuur teveel gaan afwijken, zeker als zij dit doen zonder gegronde motivatie, zal de kiezer dit ongetwijfeld betrekken bij het uitbrengen van zijn / haar volgende stem. Als de dialoog over de afwijkingen zorgvuldig gebeurt, draagt dit bij aan het vertrouwen in de politiek.

Vier: Een burgerjury Den Haag moet wars zijn van een bestuur dat van bovenaf alles beslist. Daarom moet het burgers mee laten beslissen. De oordelen en adviezen van burgers moeten meegenomen worden in nieuw beleid. BVNL Haarlem pleit voor het instellen van een Haarlemse burgerjury. De leden van de burgerjury gaan het beleid van het college beoordelen. Ons voorstel is dat die burgerjury bestaat uit 150 Haarlemmers, die een afspiegeling vormen van de Haarlemse samenleving.

Vijf: Inspraak via app. Een andere manier om burgers veel meer directe invloed in hun wijk of stadsdeel te geven, is inspraak via app. BVNL Haarlem zou graag zien dat de gemeente via een speciale app bewoners een pushbericht stuurt als het hun mening wil weten over bijvoorbeeld speelvoorzieningen of de herinrichting van een straat.

Zes: De 'omgekeerde toets', denken vanuit de leefwereld: De luiken open. Een moderne overheid werkt aan een ambtelijke organisatie die ramen en deuren open heeft staan. Ambtelijke medewerkers werken niet vanuit procedures en regels, maar zetten het maatschappelijk vraagstuk centraal. Dat doen zij in samenspel met de betrokkenen in de samenleving: de aanvrager van een vergunning, het bestuur en de leden van een sportvereniging, de beheersers van de buurtwhatsapp of de ondernemersvereniging van het bedrijventerrein. Op een vraag alleen met een schamel 'nee, dat kan niet' antwoorden, is niet voldoende. Inzicht krijgen in de onderliggende vraag, betrokkenen bijeenbrengen, samen buigen over de oplossing, ruimte maken voor maatwerk, meedenken en meebesturen, actief communiceren; dat zijn de kenmerken van een moderne organisatie. In de gemeente Heerhugowaard wordt het begrip 'omgekeerde toets' gebruikt. Hier wordt onder verstaan dat niet de regels centraal staan, maar het vraagstuk dat opgelost moet worden. Niet de systeemwereld, maar de leefwereld. Dat zal voor een regelgestuurde organisatie een omkering van jewelste zijn. Het betekent dat medewerkers soms voorstellen doen die buiten de regels vallen, maar die het vraagstuk wel pragmatisch oplossen. Niet langer meer de geldende regels in het eigen afgebakende domein afvinken, maar kijken naar wat er nodig is om de stad en haar burgers vooruit te helpen.

BESLUIT

De raad van de gemeente Haarlem, gelezen het initiatiefvoorstel van BVNL Haarlem, besluit:

1. We laten kiezers bij de gemeenteraadsverkiezingen, bij wijze van experiment, niet alleen stemmen op personen en partijen, maar ook op onderwerpen. Dit bijvoorbeeld door bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 via een pilot in een aantal wijken van Haarlem te stemmen op thema's;
2. Voor wijken – of zelfs stadsbrede – belangrijke thema's gaan we middels burgertops voorleggen aan de bevolking. Om de inbreng van de bevolking recht te doen, dienen burgertops afgesloten te worden met een (dwingend) burgerbesluit.
3. Te onderzoeken of we de wijkbudgetten kunnen vergroten en burgers daarbij de begroting te laten blijven vaststellen;
4. Stel Haarlemse burgers in de gelegenheid om ruim voor het vaststellen van de jaarlijkse begroting te reflecteren op de begrotingsplannen;
5. Stel een burgerjury in die het beleid van het college gaat beoordelen;
6. Geef bewoners meer directe invloed in hun wijk of stadsdeel door inspraak via de app;
7. Gooi de luiken open, ontwikkel een 'omgekeerde toets', waar niet de regels centraal staan, maar het vraagstuk dat opgelost moet worden;
8. Geef vooraf een duidelijk kader over waar bewoners over kunnen stemmen, besluiten en praten. Dit om (nieuwe) teleurstellingen in de politiek in zijn algemeenheid te voorkomen